Poznańskie Studia Polonistyczne
Seria Literacka 30 (50)
DOI: 10.14746/pspsl.2017.30.3

Elżbieta Konończuk

Poetyka zamieszkiwania

Pojęcie poetyki – w efekcie dynamicznych przemian w obszarze humanistyki, będących konsekwencją zwrotu poststrukturalistycznego – uległo uwieloznacznieniu. Zatarły się granice wypracowanej przez strukturalizm poetyki jako dyscypliny operującej narzędziami obiektywizującej i systemowej analizy literatury. Anna Burzyńska zauważa: „Pluralizm, interdyscyplinarność, zwrot pragmatyczny i retoryczny to niewątpliwie najważniejsze hasła dzisiejszej poetyki" [Burzyńska 1995: 77]. Przykładem tego jest geopoetyka, zaproponowana przez Elżbietę Rybicką jako orientacja badawcza, w której wyróżnić można cztery aspekty: poetologiczny, geograficzny, antropologiczny oraz performatywny [Rybicka 2014: 95]. Przedmiotem badań natomiast czyni ona szeroko rozumianą „relację między twórczością literacką (i praktykami kulturowymi) a przestrzenią geograficzną" [Rybicka 2014: 118]. Przywołując wiele praktyk interpretacyjnych, definiowanych jako różnorodne geopoetyki, Rybicka podkreśla, że geopoetyka jest pojęciem wędrującym, pojęciem w ruchu, a nawet „pojęciem-w-działaniu", które inicjuje nowe praktyki, „a w lokalnych kontekstach nabiera lokalnego zabarwienia" [Rybicka 2014: 91].

Tak rozumiana geopoetyka wpisuje się w tendencje charakterystyczne dla refleksji nad przestrzenią po zwrocie kulturowym, zmierzającej „od ontologii do ideologii, od poetyki przestrzeni do polityki miejsca" [Rybicka 2014: 46][1]. Warto zatem, mając na uwadze wielość geopoetyk, przypomnieć o tej „pierwszej", sformułowanej przez Michela Deguya, a następnie przez Kennetha White'a w istocie jako propozycja poetyki postrukturalistycznej.

Pisarstwo Kennetha White`a jest praktykowaniem geopoetyki, której cel postrzega on w odkrywaniu i ujawnianiu „poetyki przestrzeni"[2]. Swoją, poety, obecność w świecie pojmuje jako „liryczne zamieszkiwanie", polegające na rozumieniu „pisarstwa ziemi" – jak twierdzi, przywołując słowa Walta Whitmana – oraz na doświadczaniu „kosmologicznej poetyki wszechświata" [White 2011]. Urzeka go piękno zjawisk przyrodniczych i miejsc geograficznych, w których dostrzega poetycką siłę sprawczą, mogącą wywoływać doznania estetyczne. Doświadczenie przestrzeni, rozumiane jako odczuwanie związków człowieka z kosmosem, leży zatem u podstaw geopoetyckiej filozofii White`a. Dziesięć lat przed sformułowaniem tej filozofii przez autora *Niebieskiej drogi*, a więc w 1969 roku, Deguy w książce *Figurations* przypomina za Friedrichem Hölderlinem, że rolą artystów jest „zbieranie piękna ziemi". Według niego to, co widzialne (widoki: strefa równikowa, rzeka, góry, równiny, wąwozy) jest nośnikiem logosu, słowa, którym posługuje się poeta, interpretując krajobraz. Dlatego – jak twierdzi – „motyw geograficzny służy zobrazowaniu poetyki, a topografia staje się tropologią (teorią tropów)" [Collot

1 Warto przytoczyć uwagę Burzyńskiej, która przed laty pisała o takim kierunku przemian w odniesieniu do kontekstu amerykańskiego: „faktem jest, iż w ciągu ostatnich lat polityka stała się tam niemal nieodłączna towarzyszką poetyki, sfera tak zwanej «ideologiczności» języka literatury, jak i rozmaitych języków krytycznych – jednym z najczęściej nawiedzanych obszarów, a przekonanie o konieczności zmiany opcji poetyki – z «estetycznej» na «ideologiczną» – tendencją o dość znacznym zasięgu" [Burzyńska 1995: 71].

2 Przykładem eseistyki opisującej podróże geopoetyckie są dzieła: *La Figure du dehors* (Paris 1982), *L'Esprit nomade* (Paris 1987), *Le Plateau de l'Albatros: Introduction à la géopoétique* (Paris 1994), *The Wanderer and his Charts* (Edinburg 2004), *L'itinéraire de Kenneth White* (Rennes 1990), *Poeta kosmograf*, przeł. K. Brakoniecki (Olsztyn 2010), *La carte de Guido. Un pêlerinage européen* (Paris 2011).

2014: 112]. Tym samym wszelki logos uważa za topologiczny i wyrażający doświadczenie związane z ziemią. Michel Collot podkreśla, że Deguy proponował nawet wprowadzenie pojęcia *géo-poéthique*, a pisownia słowa z „h" miała akcentować poszukiwanie takiej poetyki, która mogłaby nie tylko wyrażać związek człowieka z przestrzenią geograficzną, ale tez wskazywać na zadanie zamieszkiwania ziemi jako etyczną odpowiedzialność za nią [Collot 2008: 314].

Obie geopoetyki, oparte na rozumieniu sztuki jako podążania za aktami twórczymi natury, są efektem swoistej recepcji *Poetyki* Arystotelesa. Komentarz Henryka Podbielskiego, wyjaśniający Arystotelesowskie rozumienie sztuki jako naśladowania kosmologicznego procesu natury, mógłby stanowić potwierdzenie obu koncepcji, zarówno White`a, jak i Deguya:

> Warto z kolei zauważyć, że dla Arystotelesa proces mimetyczny realizujący się w sztuce jest w pewnym sensie analogiczny do procesu kosmologicznego natury. Taką właśnie myśl zawiera jego aforystyczne stwierdzenie w *Fizyce* (II w, 194a): „sztuka naśladuje naturę". Nie chodzi tu bynajmniej, jak często w oderwaniu od kontekstu się interpretuje, o odtwarzanie przez sztukę podobizn wytworów natury, lecz o stosunek analogii, według której sztuka (*téchne*) na płaszczyźnie ludzkiej jawi się jako taki sam proces stwarzania przedmiotów rzeczywistości, jaki znajdujemy u podstaw wszystkiego, co stwarza natura. [Podbielski 1989: LI-LII][3]

Jeśli według Deguya postawa geopoetyka polega na „zbieraniu piękna ziemi", a według White'a – na rozumieniu „pisarstwa ziemi", to można przyjąć, że bliska im jest refleksja Martina Heideggera, który – w nawiązaniu do myśli Arystotelesa i Platona – rozumie twórczość jako „wy-dobywanie" na jaw obrazu i blasku w sztuce

3 Podbielski precyzuje definicję nauk i sztuk „pojetycznych", których celem jest „*ergon*" (dzieło, produkt, wytwór). Proces wytwarzania – jak pisze Podbielski – wymaga wiedzy na temat istoty samego produktu i takiej wiedzy dostarcza właśnie sztuka poetyczna [Podbielski 1988: 33-34, zob. Arystoteles 1988].

i poezji" [Heidegger 1977: 230]. Owo wydobywanie na jaw następuje przy wykorzystaniu różnych technik w zależności od rodzaju sztuki, a więc z użyciem różnych poetyk, wtórnych – można by rzec – wobec tej, która organizowała „pierwszą wypowiedź", poemat kosmologiczny. Można zatem powiedzieć, że „poetyka przestrzeni" odkrywana przez Bachelarda czy „kosmologiczna poetyka wszechświata" odkrywana przez White'a stanowią w istocie „poetykę pierwszą", która pozwala opisać poemat świata, zrozumieć właśnie to, co Whitman nazywa „pisarstwem ziemi". White'owska geopoetyka stanowi rodzaj „poetyki doświadczenia" – jak można powiedzieć, przywołując kategorię zaproponowaną przez Ryszarda Nycza – a więc poetyki odnoszącej się do praktyk literackich, artykułujących w tym przypadku doświadczenie geograficzne. W odniesieniu do propozycji White'a trzeba sprecyzować to doświadczenie, gdyż autorowi nie chodzi o doświadczenie miejsca w aspekcie geopolitycznym, lecz o jego wymiar kosmologiczny[4]. Geopoetyka odsyła do takiego doświadczenia obecności w świecie, które najlepiej oddaje idea Hölderlina wyrażona w formule: „poetycko człowiek zamieszkuje Ziemię". Formuła ta stała się także inspiracją dla Heideggera, który kategorię zamieszkiwania uczynił podstawą filozofii egzystencjalnej. Wywodząc ze wspólnego źródła językowego takie pojęcia, jak: budować, mieszkać, myśleć czy być, zbudował koncepcję przedstawiającą podstawową relację między człowiekiem a światem:

> Sposób, w jaki ty jesteś i w jaki ja jestem (*du bist und ich bin*), sposób, w jaki my, ludzie, jesteśmy na Ziemi, to *buan*, zamieszkiwanie. Być człowiekiem oznacza: być na Ziemi jako Śmiertelny, oznacza: mieszkać. Dawne słowo „*bauen*" (budować), które mówi, że człowiek jest, o ile mieszka, oznacza jednak zarazem otaczać opieką, mianowicie uprawiać rolę (*den Hacker bauen*), hodować winna latorośl (*Raben bauen*). [...] We właściwym budowaniu, w zamieszkiwaniu, zawarte są oba sposoby budowania – opieka, po łacinie *colere*, *cultura* i wznoszenie budowli, *aedificare.* [Heidegger 1977: 318-319]

4 Problem rozwijam w artykułach poświęconych poetyce przestrzeni w koncepcji Kennetha White'a [Konończuk 2011, 2015].

Istotę zamieszkiwania wywodzi Heidegger z mowy, pokazując, jak w archaicznych formach językowych słowo „budowanie" pozostaje w związkach ze słowami oddającymi doświadczenie pozostawania, przebywania, zachowywania, bycia wprowadzonym w spokój, bycia strzeżonym przed zagrożeniem [Heidegger 1977: 320-321]. Według filozofa, z zamieszkiwaniem Ziemi wiąże się także obowiązek jej ratowania, będący przeciwieństwem jej eksploatowania, władania nią i podporządkowywania człowiekowi. Poetyckie zamieszkiwanie natomiast rozumiane jest jako refleksyjna obecność w świecie, której wyrazem są teksty kultury.

> Mowa to domostwo bycia. Pod jego strzechą mieszka człowiek. Stróżami domostwa są myśliciele i poeci. Ich stróżowanie polega na tym, że dokonują jawności bycia; dzięki ich opowieści jawność ta staje się mową i w mowie jest przechowywana. [...] Przypuszczalnie działanie to jest czymś najbardziej prostym, a zarazem najwyższym, ponieważ dotyczy związku bycia z człowiekiem. [Heidegger 1977: 78]

Powyższy cytat może stanowić wprowadzenie do geopoetyki, którą White – pojmując jako refleksję nad literacką artykulacją doświadczenia geograficznego czy, ujmując rzecz szerzej, kosmologicznego – zbliża do fenomenologicznej definicji „bycia w świecie". Można zatem określić geopoetykę – będącą formą praktykowania „lirycznego zamieszkiwania świata" – właśnie jako „poetykę zamieszkiwania".

Heideggerowska idea zamieszkiwania łączy się z ideą budowania, a – jak podkreśla filozof – „wszelkie budowanie jest samo w sobie zamieszkiwaniem" [Heidegger 1977: 320], ale – jak dodaje – także „myślenie służy zamieszkiwaniu" [Heidegger 1977: 333]. W swoim eseju *Budować, mieszkać, myśleć* zachęca do nieustannego myślenia – nieodłącznego dla „bycia-w-świecie" – o sensie budowania i zamieszkiwania, szczególnie w sytuacji, gdy istota tych praktyk w toku rozwoju cywilizacji została utracona. Taka refleksja stanowi punkt wyjścia dwu monografii *L`habiter dans sa poétique première* (2008) oraz *Donner lieu au monde: la poétique de l'habiter* (2012), inspirowanych ideą zamieszkiwania

Heideggera oraz geopoetyką White'a. Autorzy tych monografii – głównie geografowie, architekci, antropolodzy, filozofowie i literaturoznawcy – pytają, inspirowani frazą Hölderlina „poetycko człowiek zamieszkuje Ziemię", o kreatywne zamieszkiwanie świata. Ideę zamieszkiwania poddają rozważaniom w kontekście dyskursów przestrzennych, takich jak: kulturowe studia urbanistyczne czy studia nad krajobrazem. Efektem tych rozważań jest wypracowanie formuły poetyki zamieszkiwania oraz wskazanie interdyscyplinarnych wymiarów w jej obszarze. Poetykę zamieszkiwania można zdefiniować, korzystając z ustaleń Nycza, podkreślającego, że zakres użycia terminu „poetyka" uległ rozszerzeniu i rozciąga się „na wszelkie semiotycznie zorganizowane artykulacje ludzkiego doświadczenia siebie i świata – o ile poddają się one opisowi i analizie w kategoriach poetologicznych" [Nycz 2012: 122]. Niewątpliwie poetyka zamieszkiwania – będąca przykładem rozumienia poetyki w jej pojetycznym znaczeniu jako praktyki i kreatywnej wytwórczości – obejmuje wszelkie artykulacje ludzkiego doświadczenia wynikającego z ziemskiej egzystencji. Autorzy wspomnianych monografii – w których większość zaproponowanych tekstów mieści się w tematycznym zakresie filozofii architektury – przedmiotem swoich rozważań czynią praktyki przestrzenne, związane z wytwarzaniem i przekształcaniem miejsc.

Jean-Paul Loubes w artykule *Géopoétique et architecture située* wykorzystuje refleksję geopoetycką w swoich koncepcjach architektonicznych, zakorzenionych w badaniach z zakresu antropologii przestrzeni. Inspiruje go, zaproponowana przez White'a w *Le Plateau de l'Albatros*, definicja geopetyki jako dziedziny określanej „poetyką usytuowaną", dystansującej się zarówno od poezji osobistej, jak i lingwistycznej, a zwracającej się ku poezji świata. Loubes właśnie architekturę uważa za taką formę ludzkiej ekspresji, która powinna pozostawać w ścisłym związku z otoczeniem, toteż proponuje mówić o „architekturze usytuowanej", czyli gepoetyce architektury [Loubes 2008: 325-326]. Podkreśla potrzebę wzbogacenia myśli architektonicznej o filozoficzną refleksję nad poetyckim zamieszkiwaniem świata. Według badacza zbliżenie architektury i geopoetyki może stanowić zwrot

w rozumieniu zadań urbanisty i architekta. Charakteryzując architekturę drugiej połowy XX wieku, zauważa, że oscylowała ona między formami narracyjnymi, eklektycznymi, przeładowanymi anegdotami, ale żywymi i rozgadanymi, a pięknymi białymi obiektami, abstrakcyjnymi, purystycznymi, lecz niemymi. Krytykuje też architekturę szarej codzienności miast, wypełnionych „maszynami do mieszkania", których forma zredukowana została do funkcji biologicznych człowieka. Loubes traktuje swoje projekty architektoniczne – podobnie jak White swoje teksty literackie i eseistyczne – jako poszukiwanie języka zdatnego do wyrażenia poetyckiego sposobu zamieszkiwania świata. Architektoniczne artykulacje doświadczenia przestrzeni – budowle spełniające warunki architektury usytuowanej – mają charakterystyczną dla siebie semiotyczną organizację i mogą być opisywane w kategoriach poetologicznych, jak znaczące formy czy sensotwórcze struktury związane z położeniem geograficznym i charakterem krajobrazu. W geopoetyce architektury ważna jest także kategoria lokalności, która przekracza tu granice regionalno-etnograficzne i wiąże się z położeniem budowli, rzeźbą terenu, charakterem krajobrazu, klimatem. Wszystkie te czynniki według badacza powinny determinować każdy projekt architektoniczny. Loubes zachęca architektów do przyjęcia postawy geopoetyckiej, w której wiedza o geografii miejsca łączyłaby się z umiejętnością postrzegania jego poetyckości. Taka postawa – jak twierdzi – sprawiłaby, że obiekty architektoniczne nie miałyby charakteru autystycznej autonomiczności, lecz włączone w geohistoryczny kontekst krajobrazu definiowałyby miejsce w perspektywie lokalności. Zwrot geopoetycki w architekturze wiąże się z rozumieniem projektu budowli jako artykulacji doświadczenia miejsca pod względem jego usytuowania w krajobrazie oraz pod względem jego *sensorium*. Przykładem architektury zaspakajającej potrzebę kontaktu człowieka z ziemią, zmniejszającej dystans między nim a kosmosem, wyrażającej nostalgię za utraconym rajem, jest chata poza miastem, której idea została zbanalizowana i zwulgaryzowana przez pseudopowroty do natury w luksusowych domach z drewna. Loubes traktuje chatę (*la cabane*) jako „figurę geopoetycką", a więc kategorię poetologiczną o potencjale

sensotwórczym, zbudowanym w dużej mierze przy udziale utworów literackich[5].

Przywołane tu monografie poświęcone poetyce zamieszkiwania zawierają także artykuły wpisujące się w nurt refleksji na temat nowych poetyk miejskich, w tym poetyk performatywnych, pozwalających opisać nowe praktyki wytwarzania znaczeń, powstałe pod wpływem koncepcji „sztuk działania" Michela de Certeau. Sztukę zamieszkiwania miasta – w powiązaniu z teorią pieszych aktów wypowiadania oraz z retoryką chodzenia – opisuje urbanistka Paola Bernstein-Jacques, zainteresowana cielesnym doświadczaniem miasta i proponująca opis takiego doświadczenia w teorii określanej mianem „korpografii miasta" (Bernstein-Jacques 2008: 39). O „mieście zamieszkałym", a więc w istocie doświadczanym przez mieszkańców, można według niej mówić dopiero wówczas, kiedy błądząc po mieście, odkrywają oni jego zmysłowy potencjał, a tym samym – często zapominany przez urbanistów – jego poetycki aspekt. Bernstein-Jacques proponuje nawet koncepcję „urbanistyki poetyckiej".

Szczególnie ważna dla rozważań nad poetyką doświadczenia miejskiego jest koncepcja Pierre`a Sansota, wyłożona w książce *Poétique de la ville*. Badacz, chcąc dotrzeć do istoty miasta – a czyni to, biorąc za przykład Paryż – poszukuje narzędzi jego opisu i interpretacji. W efekcie swoich poszukiwań buduje zwartą koncepcję „poetyki miasta", stanowiącą systematyzację zjawisk występujących w miejskiej przestrzeni. Proponuje więc rozumienie licznych miejsc w ich ukształtowaniu architektoniczno-urbanistycznym jako figur

5 Przykład geopoetyckiego obrazu chaty (*la cabane*), szczególnie wyraźnie tematyzowanej jako nieodłączny element krajobrazu prowansalskiego, jako miejsce niosące doświadczenie kosmologiczne i potwierdzające mistyczny wręcz wpływ krajobrazu na człowieka: „W nocy, kiedy dmie mistral i dom trzeszczy ze wszystkich stron, gdy huczy dalekie morze i wicher, co je przybliża, przynosząc jego łoskoty, wydłużając je i rozdymając – można myśleć, że się leży w kajucie jakiegoś statku. Ale najbardziej uroczo jest w chacie po południu. W piękne dni naszej południowej zimy lubię przebywać samotnie w pobliżu wysokiego kominka, na którym płonie parę pieńków tamaryszka. Pod ciosami mistralu albo wiatru wiejącego z północy drzwi skaczą, trzciny skrzypią, a wszystkie te wstrząsy są zaledwie słabiutkim echem olbrzymiego wstrząsu w przyrodzie, która mnie otacza" [Daudet 1991: 196].

retorycznych, czyniąc z tych miejsc kategorie poetologiczne, służące artykulacji praktyk przestrzennych, które de Certeau nazywa pieszymi aktami wypowiadania czy też retoryką chodzenia:

> Akt chodzenia jest dla systemu miejskiego tym, czym wypowiadanie jest dla języka lub zrealizowanych wypowiedzeń. [...] jest to proces *zawłaszczania* systemu topograficznego przez pieszego (podobnie jak mówiący zawłaszcza i przejmuje język); jest to przestrzenna *realizacja* miejsca (podobnie jak akt mowy jest dźwiękową realizacją języka). [de Certeau 2008: 99]

Poetyka topografii miejskiej pełni zatem taką samą funkcję jak poetyka dzieła literackiego. Sansot czyni przedmiotem swojej refleksji takie topograficzne figury retoryczne, jak na przykład: ulica, skrzyżowanie, bulwar, skwer, most, bistro, należące do języka przestrzennego i służące wypowiadaniu się poprzez akty chodzenia. Rozważając poezję miasta, bada fenomen „momentów poetyckich", które wpływają na wyobraźnię człowieka, tworząc szczególne relacje między nim a miastem. „Momenty poetyckie" rozumie jako miejsca lub sytuacje wprowadzające mieszkańców czy turystów w stan wzburzenia bądź zadowolenia, które inspirują myśli lub pobudzają do czynów.

Poetyka zamieszkiwania – rozwijająca się intensywnie w dyskursach architektonicznych i geograficznych, które w sensie dosłownym zajmują się zamieszkiwaniem miejsc – powinna stać się ważnym aspektem refleksji geopoetyckiej. W istocie bowiem tematem geopoetyki jest sposób zamieszkiwana Ziemi.

Bibliografia:

Bernstein-Jacques Paola (2008), *Éloqe des errants. L`art d`habiter la ville,* w: *L`habiter dans sa poétique première. Actes du colloque de Cerisy-la-Salle,* sous la direction de Augustin Berque, Alessia de Biase, Philippe Bonnin, Éditions Dinner Lieu, Paris [Francja].

Burzyńska Anna (1995), *Poetyka po strukturalizmie,* w: *Poetyka bez granic,* red. Włodzimierz Bolecki i Wojciech Tomasik, Wydawnictwo IBN PAN, Warszawa.

Certeau Michel de (2008), *Wynaleźć codzienność: sztuki działania,* przeł. Katarzyna Thiel-Jańczuk, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Collot Michel (2008), *De la géopoétique,* w: *L`habiter dans sa poétique première. Actes du colloque de Cerisy-la-Salle,* sous la direction de Augustin Berque, Alessia de Biase, Philippe Bonnin, Éditions Dinner Lieu, Paris [Francja].

Collot Michel (2014), *Pour une géographie littéraire,* Éditions Corti, Paris [Francja].

Daudet Alfons (1991), *Listy z mojego młyna,* przeł. Roman Kołoniecki, Ossolineum, Wrocław.

Donner lieu au monde. La poétique de l'habiter. Actes du colloque de Cerisy-la-Salle (2012), sous la direction de Augustin Berque, Alessia de Biase, Philippe Bonnin, Éditions Dinner Lieu, Paris [Francja].

Heidegger Martin (1977), *Budować, mieszkać, myśleć,* przeł. Krzysztof Michalski, Czytelnik, Warszawa.

Konończuk Elżbieta (2011), *O poetyckim zamieszkiwaniu świata według Kennetha White'a,* „Białostockie Studia Literaturoznawcze", nr 2.

Konończuk Elżbieta (2015), *Poetyka przestrzeni geograficznej według Kennetha White'a,* „Białostockie Studia Literaturoznawcze", nr 6.

Loubes Jean-Paul (2008), *Géopoétique et architecture située,* w: *L`habiter dans sa poétique première. Actes du colloque de Cerisy-la-Salle,* sous la direction de Augustin Berque, Alessia de Biase, Philippe Bonnin, Éditions Dinner Lieu, Paris [Francja].

Nycz Ryszard (2012), *Kulturowa Teoria Literatury – wyjaśnienia i propozycje,* w: tegoż, *Poetyka doświadczenia. Teoria – nowoczesność – literatura,* Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa.

Podbielski Henryk (1988) *Wstęp tłumacza,* w: Arystoteles, *Retoryka. Poetyka,* przeł. Henryk Podbielski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

Podbielski Henryk (1989), *Wstęp,* w: Arystoteles, *Poetyka,* przeł. i oprac. Henryk Podbielski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.

Rybicka Elżbieta (2014), *Geopoetyka. Przestrzeń i miejsce we współczesnych teoriach i praktykach literackich,* Universitas, Kraków.

Sansot Pierre (1971), *Poétique de la ville,* Klincksieck, Paris [Francja].

White Kenneth (2011), *Zarys geopoetyki,* przeł. Agata Czarnacka, „Białostockie Studia Literaturoznawcze", nr 2.

Elżbieta Konończuk

Poetics of dwelling

The author of the article attempts at defining the "poetics of dwelling" understood as a form of practicing a place, which a human is responsible for. Dwelling, the main problem of geopoetics according to the author, is analysed including the following discourses: literary, geographical, and architectural.

Keywords: poetics of dwelling; geopoetics; experience of space; Kenneth White; Michel Deguy.

Elżbieta Konończuk – dr hab., prof. Uniwersytetu w Białymstoku, pracuje w Zakładzie Teorii i Antropologii Literatury. Interesuje się związkami między teorią literatury a historiografią oraz geografią humanistyczną. Autorka książek: *Mazurska obecność Erwina Kruka* (Białystok 1993), *Literatura i pamięć na pograniczu kultur (Erwin Kruk – Ernst Wiechert – Johannes Bobrowski)* (Białystok 2000), *W poszukiwaniu dostępu do przeszłości. O powieściach warsztatowych Hanny Malewskiej i Jacka Bocheńskiego* (Białystok 2009). Redaktor monografii: *Od poetyki przestrzeni do geopoetyki* (Białystok 2012), *Geografia i metafora* (Białystok 2013), *Przestrzenie geo(bio)graficzne w literaturze* (Białystok 2015) oraz *Geograficzne przestrzenie utekstowione* (Białystok 2017). Zastępca redaktora naczelnego „Białostockich Studiów Literaturoznawczych".